gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	819081
Raadsvergadering	:	**21-11-2023**
Onderwerp	:	**Sport- en beweegvisie Berkelland 2033**
Collegevergadering	:	22-08-2023
Portefeuillehouder	:	Wethouder A.K. van Gijssel
Steller	:	Protzman, Gerran, Team Sociale basis tel. : 0618201012

Te nemen besluit
1. De Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033 vaststellen.
2. Het 'Uitvoeringsprogramma Sportvastgoed 2033' vaststellen.
2a. De beschikbare capaciteit aan zaaldelen binnensport in Berkelland wordt teruggebracht met circa 20%.
2b. We werken toe naar één binnenzwembad in Berkelland in 2032 en de voortzetting van de huidige drie buitenzwembaden.
3. Kennis te nemen van het onderzoeksrapport 'Onderzoek zwembaden en binnensportaccommodaties'.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Het in oktober 2020 ondertekende Lokaal Beweeg- en Sportakkoord – 'Heel Berkelland Beweegt' vraagt om een gemeentelijk antwoord in de vorm van een nieuwe sport- en beweegvisie. Hiernaast is een groot deel van het sportvastgoed in Berkelland verouderd, dit vraagt om een gemeentelijke visie op de toekomst van het sportvastgoed.

De gemeentelijke ambities en doelstellingen staan nu verwoord in de 'Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033'. Met deze visie bepalen we de maatschappelijke positie van sport en bewegen en geven we richting en/of duidelijkheid aan/op sport gerelateerde vraagstukken, zowel in gemeentelijke besluitvorming als in het bieden van perspectief aan maatschappelijke organisaties en inwoners. Voor het sportvastgoed, inclusief zwembaden, is een lange termijn (15 jaar) planvorming opgenomen.

Argumentatie
1.1 De sport- en beweegvisie geeft richting aan sport gerelateerde vraagstukken
In algemene zin geeft de visie een realistisch beeld van waar we als gemeente in de toekomst willen staan op het gebied van sport en bewegen, hoe we dit gaan bereiken en monitoren en hoe we de verantwoordelijkheden van alle betrokkenen daarbij zien. De visie biedt ook een nieuw richting gevend kader voor hoe de gemeente zich verhoudt tot maatschappelijke organisaties als sportclubs en exploitanten van zwembaden en sporthallen, maar ook de Sport Federatie Berkelland en Achterhoek in Beweging. We hebben een ijzersterke traditie van vrijwilligerswerk die zich verenigingen in en bij sportclubs. Zij bepalen het sportlandschap en als gemeente dragen we daar graag een steentje aan bij.
Omdat sport en bewegen raakt aan meerdere domeinen, kijken we zo integraal mogelijk. Daarbij mag er sprake zijn van grote ambities op belangrijke thema's. Tegelijkertijd is het van belang om realistisch en nuchter te zijn over de mogelijkheden en de termijn waarop zaken gerealiseerd kunnen worden. Niet alles kan gelijktijdig worden opgepakt. Ook geldt dat sommige

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

ontwikkelingen wat langer nodig hebben om goed te landen. We nemen voldoende ruimte om naar het toekomstbeeld toe te groeien in een periode tot 2033.

1.2 De sport- en beweegvisie werkt integraal aan maatschappelijke opgaven

Met deze visie geven we richting aan de opgaven op het gebied van sport(accommodaties), bewegen en verenigingsleven. Deze opgaven raken aan de bredere maatschappelijke opgaven op het gebied van publieke gezondheid, maatschappelijke participatie, leefbaarheid van kernen en verduurzaming van vastgoed.

Op landelijke niveau zijn er met ingang van 2023 grote ontwikkelingen rondom de integrale aanpak van gezondheidsdoelstellingen. In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) hebben het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), gemeenten en zorgverzekeraars afspraken gemaakt gericht op vertaling van landelijke doelen voor gezondheid en welbevinden naar regionale en lokale resultaten. Sport en bewegen levert een belangrijke bijdrage aan deze doelen en resultaten. De doelen sluiten aan bij de landelijke gezondheidsdoelen uit het Nationaal Preventieakkoord (NPA), de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), Wmo en Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid.

We komen daarmee in de visie tot vier grote ambities ten aanzien van de maatschappelijke positie van sport en bewegen:

1. Inwoners van Berkelland zijn gezond.
2. Sport en bewegen versterken de sociale basis.
3. Het sport- en beweeglandschap is klaar voor de toekomst.
4. Duurzame exploitaties van maatschappelijk sportvastgoed.

In de sport- en beweegvisie worden op elke ambitie doelstellingen geformuleerd. We geven daarbij ook aan hoe we aan de slag willen.

2.1 De ‘Uitvoeringsagenda sportvastgoed 2033’ geeft prioritering en fasering aan mogelijke investeringen

De sport- en beweegvisie 2033 biedt (conform ambitie 4: Duurzame exploitaties van maatschappelijk sportvastgoed) uitgangspunten voor het toekomstbeeld van sportaccommodaties en zwembaden in Berkelland. Middels de ‘Uitvoeringsagenda sportvastgoed 2033 vertalen we de uitganspunten die hiervoor worden vastgesteld naar een investeringsprogramma voor circa 15 jaar. Een dergelijke looptijd van deze uitvoeringsagenda is nodig om de totale financiële opgave voor vervanging en/of renovatie van zwembaden en sportaccommodaties, financieel en qua capaciteit, aan te kunnen.

2a. We realiseren een betere afstemming tussen vraag en aanbod aan binnensport

We streven naar een gevarieerd en kwalitatief toekomstbestendig aanbod van zwembaden en binnensportaccommodaties in Berkelland. Over heel Berkelland geldt dat er in de huidige situatie 39 zaaldelen aanwezig zijn, terwijl de benodigde capaciteit volgens onderzoek wordt bepaald op 31 zaaldelen. Dit betekent dat er sprake is van een overcapaciteit van ruim 20%. Als uitgangspunt geldt dat nieuwe accommodaties moeten bijdragen aan een betere afstemming van capaciteitsbehoefte en we overcapaciteit willen beperken. Dit betekent dat nieuwbouw altijd gepaard zal gaan met de vervanging van bestaande accommodaties. In geval van een bezetting van binnensportaccommodaties van 40-65% moet onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn om de bezettingsgraad op het niveau ‘goed’ te krijgen (meer dan 65%). Als structureel sprake is van een bezettingsgraad van minder dan 40% dan kan dit leiden tot de keuze om accommodaties te sluiten en gebruikers elders (al dan niet buiten het dorp) te huisvesten. Bij dergelijke keuzes zullen niet alleen financiële, maar ook maatschappelijke aspecten een rol moeten spelen. Ingrijpende keuzes maken we niet zomaar en moeten ook gepaard gaan met een positief toekomstperspectief. Bijvoorbeeld door te kijken hoe in zo’n geval de kwaliteit van de sportieve leefomgeving verbeterd kan worden. De leefbaarheid in kernen is van groot belang en we houden oog voor het maatschappelijk rendement (zoet-zuur balans).

Voor de grotere kernen levert dit het volgende (te verwachten) toekomstbeeld op:

- Borculo: 5 zaaldelen, gecentraliseerd bij sportaccommodatie ’t Timpke;
- Ruurlo: 3 zaaldelen, gerealiseerd in de nieuw te bouwen sporthal (afhankelijk van separaat raadsbesluit sporthal Ruurlo);
- Eibergen: 3 zaaldelen gerealiseerd in de vervangende nieuwbouw voor de Pickerhal, 1 zaaldeel bij IKC ’t Simmelink;
- Neede: 3 of 4 zaaldelen gerealiseerd in de vervangende nieuwbouw voor sporthal Spilbroek, afhankelijk hiervan nog 1 zaaldeel ter vervanging van de sportzaal aan de Oranjelaan.

2b. Een passende capaciteit zwemwater voor Berkelland
In 2023 is onderzoek gedaan naar de Berkellandse zwembaden. De conclusie is dat vergeleken met het Nederlands gemiddelde, Berkelland relatief veel zwemwater heeft. Met ons inwoneraantal wordt vanuit dit onderzoek geadviseerd uit te gaan van één binnenbadvoorziening, mogelijk in combinatie met een buitenbad om zo synergievoordelen te bereiken. Een deel van de zwembaden is verouderd en we moeten duidelijkheid geven en ons voorbereiden op de toekomst.
We gaan het zwemwater terugbrengen naar een capaciteit die meer in lijn ligt met de inwoners- en bezoekersaantallen. Toch zien we in de toekomst meer dan één zwembad voor ons in Berkelland. Buitenbaden zijn wat ons betreft onderdeel van ons culturele erfgoed in de Achterhoek en de rest van Oost-Nederland. Onze buitenbaden worden ook goed bezocht. In 2032 loopt het huidige contract met de eigenaar van de zwembaden in Neede en Eibergen af. We werken toe naar een situatie in 2032/2033 waarin we in Berkelland nog één binnenzwembad hebben. Een specifiek haalbaarheidsonderzoek moet in beeld brengen waar dit het beste gesitueerd kan worden, dit kan op één van de huidige locaties of een andere locatie. Daarnaast onderzoeken we of een combinatie met een buitenbad een goede optie is. Aan de voorkant zien we deze combinatie niet als noodzakelijk. Ondanks synergievoordelen, hechten we ook aan spreiding over de gemeente. Daarbij geldt ook dat de huidige buitenbaden goed bezocht worden en een zeer hoge bezettingsgraad kennen. We kijken naar ontwikkelingen buiten onze gemeentegrens die van invloed kunnen zijn. We staan daarbij open voor afstemming c.q. samenwerking met buurgemeenten op het gebied van faciliteiten als zwemvoorzieningen.
3. Onderzoek is uitgevoerd door extern bureau
Het externe bureau Synarchis B.V. heeft onderzoek gedaan naar de sporthallen, gymzalen en zwembaden in Berkelland. Op basis van de conclusies en aanbevelingen uit het eindrapport zijn de uitgangspunten in de visie tot stand gekomen.

Kanttekeningen en risico's
1. *Een realistisch (financieel) perspectief is nodig*

Deze Sport- en Beweegvisie, met een looptijd tot 2033, wordt opgemaakt in een tijd van grote uitdagingen voor wat betreft het financiële meerjarenperspectief van de gemeentelijke begroting. De financiële context biedt geen ruimte voor grote structurele wensen in nieuw beleid en vraagt dus om realisme. Ondanks dit perspectief durven we gezien de integrale benadering van sport en bewegen in samenhang met de thema's op het gebied van gezondheid, leefbaarheid en sociale basis toch ambitieus te zijn. Het GALA, IZA, de vernieuwing van het Nationaal Sportakkoord en de BRC-regeling en de Brede SPUK zijn hierin helpend. De investeringsopgave die er ligt voor het sportvastgoed in Berkelland gaan we op een zorgvuldige en realistische manier het hoofd bieden.

2. *We hebben maatschappelijke partners nodig om doelstellingen te bereiken*

In de sport- en beweegvisie spreken over 'ambities', omdat het daadwerkelijk bereiken van maatschappelijk resultaat niet altijd volledig binnen de gemeentelijke invloedsfeer ligt. Hoe succesvol we gaan zijn staat of valt ook met de samenwerking en participatie met/van maatschappelijke organisaties als sportclubs en inwoners.

3. *De uitvoering van de Sport- en Beweegvisie vraagt ambtelijke capaciteit*

Om uitvoering te kunnen geven aan de uitgangspunten en acties uit de Sport- en Beweegvisie is ambtelijke capaciteit nodig. Het 'Uitvoeringsprogramma Sportvastgoed 2033' kent veel projecten die moeten worden uitgevoerd de komende jaren. De ambtelijke capaciteit en projecten moeten realistisch op elkaar worden afgestemd.

Financiën
De huidige begroting van het programma 'sport en cultuur bewegen je' en de specifieke budgetten voor sport zijn het vertrekpunt van de 'Sport- en beweegvisie Berkelland 2033'. Conform de uitgangspunten en doelstellingen in de visie gaan we aan de slag met een nieuw subsidiekader voor sport waar alle structurele vormen van subsidies met betrekking tot sport en bewegen worden ondergebracht. Dit geldt voor zowel de subsidiëring aan sportclubs als voor de lange termijn OZB-compensatie én een regeling als schoolzwemmen. We werken toe naar een raadsvoorstel in de tweede helft van 2024.
In de sport- en beweegvisie wordt een nadrukkelijke verbinding gemaakt met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de bijbehorende Brede SPUK-regeling. Binnen het GALA-uitvoeringsplan voor Berkelland, dat in oktober zal worden vastgesteld, wordt de nadere invulling

van deze middelen beschreven. De SPUK-onderdelen Brede Regeling Combinatiefuncties en uitvoeringsbudget Lokaal Sportakkoord zijn hier onderdeel van.
Middels de 'Uitvoeringsagenda sportvastgoed 2033 worden de uitganspunten voor de toekomst van zwembaden en sportaccommodaties vertaald naar een investeringsprogramma voor circa 15 jaar. Een dergelijke looptijd van deze uitvoeringsagenda is nodig om de totale financiële opgave voor vervanging en/of renovatie van zwembaden en sportaccommodaties aan te kunnen. De mogelijke omvang van het investeringsprogramma ligt tussen de € 63.442.000 - € 73.142.000. Vooralsnog is er voor deze mogelijke investeringen middels verschillende besluitvorming een dekking gereserveerd van € 10.182.000. Bij de Perspectiefnota 2024 is vastgesteld dat er een reserve gevormd gaat worden om toekomstige investeringen in sportvastgoed te kunnen dekken. Er moeten nog middelen aan deze reserve worden toegewezen. De begrotingsbehandeling voor 2024 is hiervoor het eerstvolgende moment binnen de P&C-cyclus.
Uitgangspunten 'Uitvoeringsprogramma sportvastgoed 2033':

- Investeringsbedragen zijn geraamd op basis van bestaande kennis en prijspeil 2023. Daar waar concrete haalbaarheidsonderzoeken naar specifieke locaties hebben plaatsgevonden, is rekening gehouden met grondkosten en locatie gebonden kosten.
- Daar waar nog geen haalbaarheidsonderzoek heeft plaatsgevonden, wordt geen rekening gehouden met grondkosten en locatie gebonden investeringen. Er is wel rekening gehouden met terrein inrichting, een post onvoorzien van 10% en prijsstijgingen tot oplevering. Voor het moment van oplevering is uitgegaan van eerste helft 2026.
- Bij investeringsbedragen gaan we uit van prijzen inclusief btw. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de continuering van de SPUK-regeling ter btw-compensatie voor gemeenten. Deze compensatie wordt mogelijk in bepaalde vorm doorgezet.
- Voor investeringen in sportvastgoed wordt conform het Afschrijvingsbeleid in de Financiële verordening Berkelland 2023 een afschrijvingstermijn van 50 jaar gerekend. Voor technische installaties in gebouwen geldt een afschrijvingstermijn van 20 jaar.
- De investeringen zijn gefaseerd ingedeeld over een periode van 15 jaar. Hierbij een is prioritering aangebracht op basis van urgentie en concreetheid van plannen. De 'fase' van een project staat gelijk aan de periode waarin een raadsbesluit en krediet nodig heeft.

Go / no-go momenten:
De uitvoeringsagenda voor sportvastgoed geldt als richtsnoer voor mogelijke investeringen de komende jaren. Elke afzonderlijk project kent daarbij nog zijn eigen momenten voor besluitvorming. Deze afwegingsmomenten worden binnen de gemeentelijke P&C-cyclus of separaat aan de raad voorgesteld.
De financiële consequenties van het 'Uitvoeringsprogramma sportvastgoed 2033' worden binnen de gemeentelijke P&C-cyclus opgenomen en concreet gemaakt.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
Voor een sterke sociale basis is het belangrijk dat sport- en beweegaanbod toegankelijk is voor iedereen die dat wil. Dat betekent dat er sprake is van kansengelijkheid in en door sport- en beweegdeelname. We richten ons daarbij vooral op het wegnemen van financiële, sociale en praktische belemmeringen. In 2033 moet sport en bewegen toegankelijk zijn voor inwoners van Berkelland, ongehinderd door leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie. Bij de aanpak van deze thema's hebben we alle partners nodig binnen het sport- en beweeglandschap, van sportclubs tot commerciële sportaanbieders, ondersteunings- en samenwerkingsorganisaties als de Sport Federatie Berkelland en Achterhoek in Beweging en de samenwerking binnen 'Heel Berkelland Beweegt'. Dat geldt ook voor partijen met een signaleringsfunctie op deze belemmeringen, zoals het onderwijs.

Communicatie
Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente
In Berkelland hebben we afgelopen jaren samen met de Sport Federatie Berkelland, de inzet van combinatiefunctionarissen, Achterhoek in Beweging en alle partners van 'Heel Berkelland Beweegt' geprobeerd het sportlandschap te versterken en zoveel mogelijk inwoners in beweging te krijgen. Ook de Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033 is tot stand gebracht met behulp van de kennis en inbreng van deze stakeholders. De partners van 'Heel Berkelland Beweegt' hebben

de eerste aanzet gegeven met input op de verschillende thema's. Vervolgens is er met bijeenkomsten met lokale en regionale 'experts' nader uitwerking gegeven aan de thema's die belangrijk zijn voor Berkelland. Met organisaties als de Sport Federatie Berkelland en Achterhoek in Beweging hebben tevens aparte gesprekken plaatsgevonden over de Sport- en Beweegvisie.
Ten tijde van het proces heeft de stuurgroep van 'Heel Berkelland Beweegt' gefungeerd als inhoudelijk sparringpartner. Alle hiervoor genoemde betrokkenen hebben uiteindelijk meegelezen met conceptdocumenten van de Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033.
Om daadwerkelijk maatschappelijk resultaat en beoogde effecten uit de visie te kunnen gaan bereiken is de participatie van alle betrokken van groot belang.

Planning en evaluatie
Voor de Sport- en Beweegvisie is gekozen voor een looptijd tot 2033. Deze termijn is bepaald omdat het de aanloop is voor keuzes die gemaakt worden. Zowel de uitvoeringsagenda voor sport en bewegen als het Uitvoeringsprogramma Sportvastgoed 2033 kent een concrete planning. Alle acties en projecten kennen een eigen planning en evaluatiemomenten.
Monitoring
In de Sport- en Beweegvisie benoemen we beoogde effecten voor de inzet in de komende jaren. We gebruiken de bestaande monitoringsinstrumenten om effecten te meten en ontwikkelingen te volgende. We gebruiken de volgende instrumenten:

- Achterhoekse Sportaanbieders monitor, wordt om de twee jaar uitgevoerd.
- VSG monitor, wordt ieder jaar uitgevoerd.
- GGD Gezondheidsmonitor, wordt om de drie jaar uitgevoerd.
- Verantwoordingsrapportage Sociaal Domein, wordt ieder jaar uitgevoerd.
- KISS-rapportage van NOC*NSF, wordt ieder jaar uitgevoerd.
- 'Monitor maatschappelijke waarde van sport- en bewegen' door Kenniscentrum Sport, wordt ieder jaar uitgevoerd.
- Jaarlijkse cijfers CBS / Allecijfers.nl.
- Evaluatie inzet Brede Regeling Combinatiefunctionarissen Berkelland, wordt ieder jaar uitgevoerd.

Alternatieven
De Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033 biedt uitgangspunten voor het toekomstbeeld en doelstellingen voor sport en bewegen in de komende jaren. Er zijn een groot aantal acties waarbij een nadere uitwerking van zaken centraal staat. Daarin zit tevens de mogelijkheid tot het maken van andere afwegingen.
Het 'Uitvoeringsprogramma Sportvastgoed 2033' gaat over een investeringsprogramma van circa 15 jaar. Deze uitvoeringsagenda voor sportvastgoed geldt als richtsnoer voor mogelijke investeringen de komende jaren. Elke afzonderlijk project kent daarbij nog zijn eigen momenten voor besluitvorming. Deze afwegingsmomenten worden binnen de gemeentelijke P&C-cyclus of separaat aan de raad voorgesteld.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-11-2023

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 22-08-2023;

b e s l u i t :

1. De Sport- en Beweegvisie Berkelland 2033 vaststellen.
2. Het ‘Uitvoeringsprogramma Sportvastgoed 2033’ vaststellen.

2a. De beschikbare capaciteit aan zaaldelen binnensport wordt teruggebracht met circa 20%.

2b. We kiezen voor het voortzetten van onze huidige financiële bijdrage aan de twee binnenbaden en drie buitenbaden.

3. Kennis te nemen van het onderzoeksrapport 'Onderzoek zwembaden en binnensportaccommodaties' en samen met de exploitanten een vervolgonderzoek te houden naar:
    1. Of en hoe de baden toekomstbestendig kunnen blijven.
    2. De mogelijkheden van het plaatsen van kleine instructiezwembaden in de grote kernen waar geen binnenzwembad staat.
    3. Hoe de zwembaden (beter) bijdragen aan de doelen van de sport- en beweegvisie, recreatieve, toeristische en Kulthurhus functie.
    4. De kansen en bedreigingen van regionale en private partijen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-11-2023

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Sport- en beweegvisie Berkelland 2033

Zie bijlagen.